

УДК 675.023.2/.32

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУК КРЕМНІЮ У ШКІРЯНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Асп. С.О. Білінський

Науковий керівник проф. А.Г. Данилкович

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета наукового дослідження – виявлення ефективності використання оксиду кремнію (II) при наповненні напівфабрикату хромового дублення.

Завдання дослідження. Аналіз літературних джерел щодо стану макро- і мікроструктури для ефективного наповнювання. З цією метою використовується широкий асортимент хімічних препаратів різного хімічного складу. Зокрема, для наповнення застосовуються композиції неорганічної і органічної природи різної молекулярної маси. Сучасні уявлення про механізм процесів технології наповнення шкіряного напівфабрикату хромового дублення дають підставу до розробки наукових основ синтезу ефективних наповнювачів для формування еластичних шкіряних матеріалів.

Об'єкт дослідження – особливості процесу ефективного наповнювання шкіряного напівфабрикату хромового дублення з використанням композиції на основі сполук кремнію.

Методи і засоби дослідження. Проведено аналіз наукової і технічної інформації по ефективному використанню наповнювачів різного хімічного складу, в тому числі сполук кремнію, у технології виробництва еластичних шкір. При цьому будуть враховані особливості складу і структура наповнювачів та фізико-хімічні властивості готового шкіряного матеріалу.

Наукова новизна та практична значимість отриманих результатів. Вперше буде отримано і застосовано композицію на основі високодисперсного оксиду кремнію (II) для удосконалення процесу наповнювання шкіряного напівфабрикату. При цьому розглянутий процес наповнювання має забезпечити формування еластичного шкіряного матеріалу з необхідним комплексом фізико-хімічних і санітарно-гігієнічних властивостей.

Результати дослідження. Для проведення ефективного наповнювання структура шкіряного напівфабрикату має бути ретельно підготовлена на макро- і мікрофібрилярному рівні. З цією метою колаген дерми шкур тварин підлягає ряду лужних і кислотних обробок для видалення білкових неволокнистих, вуглеводневих і природних жирних компонентів. Після цього отримана пориста структура, заповнена робочим розчином, фіксується при дубленні, зокрема сполуками хрому. Для формування напівфабрикату з необхідним комплексом фізико-хімічних властивостей необхідно регулювати ступінь наповнення його структури з врахуванням фізико-хімічних властивостей дисперсних реагентів, залежно від призначення шкіряного матеріалу.

Для отримання еластичних шкіряних матеріалів відомо використання наповнювальних композицій на основі поліакрилатів, в тому числі танідів, які забезпечують необхідний ступінь пористості готового матеріалу. При цьому поліакрилати сприяють формуванню еластичного шкіряного матеріалу з щільною лицьовою поверхнею. Кополімери акрилової кислоти і мономерів різного хімічного складу дають можливість формувати шкіряні матеріали з підвищеними пружно-пластичними властивостями. При використанні кополімеру бутилакрилату з стиролом

можна отримувати шкіряні матеріали підвищеної міцності й еластичності. Наповнення напівфабрикату хромового дублення кополімером марки Полінекс забезпечує отримання еластичних шкір з щільною структурою для взуття, одягу і галантерейних виробів різної товщини. Слід відзначити, що використання кополімерів акрилової кислоти супроводжується значними усадочними деформаціями при сушильно-зволожувальних процесах і операціях у виробництві еластичних шкіряних матеріалів.

Відомо використання сполук кремнію у вигляді кремнієвої кислоти сумісно з сполуками хрому для дублення жорстких шкір [1]. При високому ступені наповнення структури шкіряного напівфабрикату роль усадочних деформацій при формуванні комплексу експлуатаційних властивостей суттєво менша порівняно з еластичними матеріалами. При використанні розчинів кремнієвої кислоти для додублювання лицьового шкіряного напівфабрикату можливе зниження міцності сосочкового шару матеріалу [2].

Враховуючи складний диференційний характер розподілу пор за розмірами для наповнення шкіряного напівфабрикату необхідно використовувати композиції, компоненти яких можуть вибірково заповнювати пори в певному діапазоні розмірів. При використанні пірогенного оксиду кремнію – аеросилу А-300 з розміром частинок 4-50 нм, питомою поверхнею 300 м²/г та масовою часткою оксиду кремнію (IV) не менше 99,9 % можна очікувати високу дифузійну здатність його частинок в мікрофібрилярні проміжки шкіряного напівфабрикату хромового дублення. Поряд з цим для наповнення раціонально використовувати поліакрилати і таніди, які будуть переважно відкладатись у макропорах розміром понад 200 нм.

Під час дифузії частинок мінерального наповнювача необхідно забезпечити мінімальну їх взаємодію з макромолекулами колагену, що досягається при рН робочого розчину 5,4-5,8. В подальшому при пластифікації структури напівфабрикату, яка вимагає використання жирувальних реагентів і рН 7,5-7,8, аеросил набуває негативного заряду [3] і має взаємодіяти з колагеном. Для завершення жирувально-пластифікаційного процесу при формуванні структури шкіряного напівфабрикату рН системи знижують до 4,0-4,2. При цьому підсилюється взаємодія інгредієнтів наповнювальної композиції з структурними елементами шкіряного напівфабрикату.

Висновки

Проведено аналіз науково-технічної літератури щодо процесу наповнювання шкіряного напівфабрикату хромового дублення з використанням композиції сполук кремнію. Встановлено механізм взаємодії пірогенного оксиду кремнію (II) А-300 з інгредієнтами наповнювальної композиції, яка передбачає зменшення усадочних деформацій при виготовленні шкіряного матеріалу.

Ключові слова. Сполуки кремнію, наповнювання шкіряного напівфабрикату, напівфабрикат хромового дублення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Овруцкий М. Ш. Новые методы дубления жестких кож / Овруцкий М. Ш. – М. : Гизлегпром, 1959. – 172 с.
2. Поддубливание кож для верха обуви соединениями кремния / В. А. Журавский, Н. Н. Олейник, С. Г. Пономарев и др. // Кожевенно-обувная промышленность. – 1979. – №2. – С. 32-35.
3. Сапоніт і аеросил у тваринництві та медицині / за ред. М. Ф. Кулика, Т. В. Засухи, М. Б. Луцюка. – Вінниця : Рогальська І. О. – 2012. – 362 с.